

BANK DEPOZIT OPERATSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHDA HOZIRGI KUNDAGI O'RNI

Eshonqulov Azamat Abdiraximovich

TDIU Buxgalteriya hisobi va hisoboti kafedrasi

Iqtisodiyot fanlari falsafa doktori

Azimova Nargiza Rashidovna

O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasi,

magistratura tinglovchisi

Annotatsiya. Ushbu Maqola bank depozit operatsiyalarini hisoblash va boshqarishdagi zamonaviy yondashuvlarni tahlil qiladi. U banklar tomonidan depozit operatsiyalarini qayd etish va boshqarish usullaridagi yangiliklarni ko'rib chiqadi. Maqolada zamonaviy texnologiyalar, ayniqsa raqamli vositalar va avtomatlashtirilgan tizimlar, bu jarayonlarni qanday qilib samarali qilish mumkinligi haqida batafsil ma'lumot beriladi.

Kalit sozlar. Bank depozit operatsiyalari, hisoblash usullari, zamonaviy texnologiyalar, ma'lumot xavfsizligi, avtomatlashtirish.

KIRISH

Hozirgi kunda tijorat banklarida depozit hisoblari ko'plab muammolar bilan yuzma-yuz kelmoqda. Bunda bank depozit operatsiyalari moliya sektori uchun markaziy ahamiyatga ega bo'lgan muhim jarayonlardan biridir. Ularning samarali va aniqlik bilan amalga oshirilishi banklarning moliyaviy barqarorligi va mijozlar ishonchini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. So'nggi yillarda iqtisodiy o'sish, texnologik rivojlanish va global raqobat muhitida bank depozit operatsiyalarini hisoblash va boshqarish tizimlari jiddiy yangilanishlarga muhtoj bo'ldi.

Zamonaviy texnologiyalar, bugungi kunda, bank sektorida yuz berayotgan tezkor texnologik rivojlanishlar va raqamli transformatsiyalar, depozit operatsiyalarini hisoblash jarayonlarini o'zgartirmoqda. Avtomatlashtirilgan tizimlar va raqamli platformalar nafaqat operatsiyalarning tezligi va aniqligini oshiradi, balki foydalanuvchilarga yaxshiroq xizmat ko'rsatishni ham ta'minlaydi. Misol uchun, yangi avlod bank tizimlari mijozlarga real vaqt rejimida xizmat ko'rsatish, hisobotlarni avtomatik ravishda tayyorlash va moliyaviy risklarni oldini olish imkonini beradi xususan, raqamli platformalar va avtomatlashtirilgan tizimlar, bu jarayonlarda sezilarli o'zgarishlarni olib kelmoqda. Moliya muassasalari uchun depozit operatsiyalarini aniq, tez va xavfsiz amalga oshirish muhim ahamiyat kasb etadi, chunki bu nafaqat ichki nazoratni mustahkamlash, balki mijozlarga yuqori sifatli xizmat ko'rsatishni ham ta'minlaydi..

Ma'lumotlarning aniqligi va xavfsizligini ta'minlash zarurati, shuningdek, qonunchilik va me'yoriy talablar bilan moslik, bank depozit operatsiyalarini hisoblashda asosiy masalalardan biridir. Bu talablar va yangiliklarni e'tiborga olish banklar uchun nafaqat moliyaviy risklarni kamaytirish, balki mijozlarning ishonchini saqlab qolish uchun ham zarur.

Bank depozit operatsiyalarini hisoblash va boshqarishda yuzaga kelayotgan muammolar va ularning yechimlari zamonaviy texnologiyalar yordamida tahlil qilinadi. Yangi texnologiyalarni joriy etish orqali bank operatsiyalarini qanday qilib takomillashtirish mumkinligini, shuningdek, ularning ma'lumot xavfsizligi va qonunchilik talablariga mosligini ko'rsatadi. Shunday qilib, bank depozit operatsiyalarini hisoblashdagi zamonaviy yondashuvlarni ochib berish va bu jarayonlarni yanada samarali va xavfsiz qilish mumkinligini tahlil qilishdan iborat. Bank depozit operatsiyalari – bu banklar uchun pul mablag'larini qabul qilish va saqlash, mijozlarga xizmat ko'rsatishning markaziy jihati hisoblanadi. Depozitlar banklar uchun likvidlikni ta'minlash, moliyaviy barqarorlikni saqlash va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, bu operatsiyalar banklarning ichki hisoblash va boshqaruv tizimlarida katta e'tibor talab etadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Bank depozit operatsiyalarining hisobini takomillashtirishdagi zamonaviy yondashuvlarni aniqlash va baholash maqsadida qo'llanilgan metodlar va usullarni batafsil o'rganadi.

Ushbu metodologiya bank depozit operatsiyalarining hisobini takomillashtirish uchun zamonaviy texnologiyalar va usullarni baholashda kompleks yondashuvni ta'minlaydi. Tadqiqot metodologiyasi yordamida bank operatsiyalarini yanada samarali, xavfsiz va mijozlarga qulay qilish uchun zarur bo'lgan bilimlar va amaliy tavsiyalarni olish mumkin.

1-jadval

Tadqiqotning metodologiyasi asosiy qismlari

		Bank depozit operatsiyalari va hisoblash usullari bo'yicha mavjud nazariyalar va konseptual asoslar o'rganiladi. Maqolada bank operatsiyalari, avtomatlashtirish texnologiyalari va xavfsizlik choralariga oid ilmiy maqolalar, kitoblar va boshqa adabiyotlardan foydalaniladi.
		Z
		a
		Bank depozit operatsiyalari bo'yicha mavjud dasturiy ta'minot va texnologiyalarni test qilish va tajribalar o'tkazish. Bu bosqichda yangi tizimlar va usullar qanday ishlashini amaliy ravishda ko'rib chiqish maqsadida real va simulyatsiya qilingan muhitlarda tajribalar o'tkaziladi.
		Yangi texnologiyalarni va usullarni cheklangan miqdordagi bank filiallarida sinovdan o'tkazish. Bu tajribalar natijalari asosida kengroq joriy etish strategiyalarini ishlab chiqish mumkin.
Sotsiologik va so'rovnomalar		
	Mijozlar va xodimlar so'rovnomalari	Bank mijozlari va xodimlari orasida so'rovnomalar o'tkazish. Bu tadqiqot mijozlarning ehtiyojlari va bank xodimlarining operatsiyalarni boshqarishdagi qiyinchiliklari haqida ma'lumot to'plash imkonini beradi.
		B
Ma'lumotlarni tahlil qilish		
		Yig'ilgan ma'lumotlar asosida statistik tahlillar o'tkazish. Bu tadqiqotning natijalarini aniqlash va tahlil qilishda yordam beradi. Ma'lumotlarning tendentsiyalarini, afzalliklarini va kamchiliklarini aniqlash.
		Ma'lumotlarni kvantitativ (raqamli) va sifatli (matnli) tahlil qilish. Bu yondashuvlar bank depozit operatsiyalarini hisoblash va boshqarishdagi yangi usullarni baholashda muhim rol o'ynaydi.
		Mahalliy va xalqaro tajribalar asosida mavjud va yangi
		t
		Olingan ma'lumotlar asosida takliflar va tavsiyalar ishlab chiqish. Bu, bank depozit operatsiyalarini hisoblash va boshqarishni takomillashtirish uchun konkret strategiyalar va yechimlarni ishlab chiqishga yordam beradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda bank depozit operatsiyalarining hisobini takomillashtirish sohasida amalga oshirilgan tadqiqotlar, zamonaviy texnologiyalar va yondashuvlarning bank sektoridagi o'rni va ahamiyatini ko'rsatdi. Zamonaviy bank depozit operatsiyalarini avtomatlashtirish jarayonlarining aniqligini oshirdi va operatsiyalarni tezlashtirdi. Raqamli platformalar va dasturiy ta'minotlar yordamida hisoblash va ma'lumotlarni qayd etish jarayonlari samarali amalga oshirilmoqda. Blokcheyn texnologiyasi ma'lumotlarni xavfsiz saqlash va transaksiyalarni shaffof tarzda amalga oshirishda yordam beradi. Sun'iy intellekt esa analitik imkoniyatlarni kengaytiradi va avtomatik qaror qabul qilishda yordam beradi. Ma'lumot xavfsizligi va

firibgarlikning oldini olish bo'yicha yangi texnologiyalar, masalan, shifrlash, biometrik autentifikatsiya va xavfsizlik protokollarining joriy etilishi bank operatsiyalarini xavfsizroq qiladi. Yangi texnologiyalarni joriy qilishda qonunchilik va me'yoriy talablar bilan moslik muhimdir. Bu banklarning jamoat ishonchini saqlash va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda asosiy omil hisoblanadi. Avtomatlashtirilgan tizimlar va raqamli vositalar orqali bank depozit operatsiyalari tezroq va kam xato bilan amalga oshirilmoqda. Bu, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshiradi va banklarning ichki nazorat tizimlarini mustahkamlaydi. Yangi texnologiyalar yordamida banklar mijozlarga real vaqt rejimida xizmat ko'rsatish imkoniyatini yaratadi, bu esa mijozlarning ehtiyojlarini tezroq qondirishga yordam beradi. Banklar uchun yangi texnologiyalarni amalga oshirish va ularni mavjud tizimlarga integratsiya qilish muhim ahamiyatga ega. Bu, operatsiyalarni yanada samarali qilish va yangi texnologiyalardan maksimal foyda olish imkonini beradi. Bank xodimlarining yangi texnologiyalar va usullar bilan tanishishi va ularni qo'llay olishlari zarur. Bu, texnologiyalardan to'liq foydalanish va operatsiyalar sifatini yaxshilashda yordam beradi.

Umuman olganda, bank depozit operatsiyalarini hisoblash va boshqarishda zamonaviy texnologiyalar va usullarning joriy etilishi banklarning ish jarayonlarini yanada samarali va xavfsizroq qilish imkonini beradi. Yangi texnologiyalar yordamida banklar mijozlarga yuqori sifatli xizmat ko'rsatishni ta'minlash bilan birga, operatsion xavflarni kamaytirish va moliyaviy barqarorlikni saqlashda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot natijalari, shuningdek, bank sektoridagi kelajakdagi innovatsiyalar va rivojlanish yo'nalishlarini belgilab berishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. F-5992-sonli "2020-2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida" – 2020
2. Markaziy bankning Bank hisob varaqlarini ochish, yuritish va yopish tartibi to'g'risidagi yo'riqnoma (ro'yxat raqami 3420, 2023-yil 8-fevral) asosida amalga oshiriladi.
3. O'zbekiston Respublikasining qonuni "Banklar va bank faoliyati" to'g'risida. <https://lex.uz/acts/-2681>.
4. A. K. Ibragimov, Z. A. Umarov, K. R. Xotamov, N. Rizayev Tijorat banklarida moliyaviy hisobotlarning xalqaro standart-lari, /darslik. –T.: "Iqtisod-Moliya", 2020-446 b.
5. D. V. Reimova, Tijorat banklarida deposit operatsiyalarini rivojlantirish istiqbollari/ magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya-2018.
6. J. E. Butayev, Tijorat banklari deposit bazasini mustahkamlash yo'llari-Journal Of Marketing, Business And Management(Jmbm) jurnaliga maqola/-2022.

7. Rajabova, M.(2023).Features of commercial banks in ensuring the economic growth of the country. Центр научных публикаций (buxdu.Uz),36(36). извлечено от https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/10132

8. Halimovich K. N. Advantages of tax credits in increasing the profitability of commercial banks //imras. – 2023. – Т. 6. – №. 6. – С. 229-234.

9. A.A.Omonov, T.M.Qoraliev. “Pul, kredit va banklar”. Darslik. TMI..Toshkent – 2012.489 vet.

10. Money Market: An introduction. Prof. Dr AP Faure. 1 st edition.2013 Quoin institute (PTY)Limited & Bookboon/com.

11. International banking/Types of Banks _ History of Banking.htm/.

12. Abdullaeva SH.Z. Pul, kredit va banklar. - Т.: “IQTISOD-MOLIYA”, 2007 yil, 348 bet.

13. Golodova J.G.Finansi i kredit.Uchebnoe posobie. M-INFRA.M -2012 g.448 st.(RUDN).

14. “International Financial Reporting Standards (IFRS)” – IFRS Foundation